

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE
V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Erjavčeva 15, 1000 Ljubljana

T: 01 230 80 00, 01 230 80 02

F: 01 230 80 17

E: urad.slovenci@gov.si

www.uszs.gov.si

Številka: 0043-2/2020/31

Ljubljana, 14. 10. 2020

EVA /

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o obisku dr. Helene Jaklitsch, ministrice, odgovorne za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu, pri slovenski skupnosti na Bavarskem in Baden-Württembergu, Nemčija, v času od 19. do 20. septembra 2020 - predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14), je Vlada Republike Slovenije na svoji . . . seji dne . . . pod točko . . . sprejela naslednji

S K L E P

Vlada Republike Slovenije je sprejela poročilo o obisku dr. Helene Jaklitsch, ministrice, odgovorne za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu, pri slovenski skupnosti na Bavarskem in Baden-Württembergu, Nemčija, v času od 19. do 20. septembra 2020.

dr. Božo Predalič
GENERALNI SEKRETAR

Sklep prejmejo:

- Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
- Ministrstvo za zunanje zadeve
- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Ministrstvo za kulturo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
- dr. Helena Jaklitsch, ministrica, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu - dr. Zvone Žigon, sekretar, vodja sektorja, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
/		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratak povzetek gradiva:		
/		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: Gradivo nima finančnih posledic.	
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 	NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: <ul style="list-style-type: none"> – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: <ul style="list-style-type: none"> – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Ko se pripravljajo poročila za vlado, objava vsebine takih gradiv na spletni strani ni potrebna.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
dr. Helena Jaklitsch MINISTRICA	

Poročilo o obisku ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helene Jaklitsch pri slovenski skupnosti na Bavarskem in Baden-Württembergu, Nemčija, 19. in 20. 9. 2020

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch, je 19. in 20. 9. 2020 skupaj z delegacijo obiskala slovensko skupnost v nemških zveznih deželah Bavarska in Baden-Württemberg, Nemčija. Sestala se je s predstavniki 11 slovenskih društev, s tremi slovenskimi izseljenskimi duhovniki, z dvema napotenima učiteljema slovenskega jezika ter obiskala prostore slovenskega društva in slovenske katoliške misije v Stuttgartu. Ob tem je štirim društvom in katoliški misiji podelila priznanja in zahvale urada ob okroglih jubilejih njihovega delovanja.

V soboto, 19. 9., je ministrica obiskala München in Augsburg. Najprej je obiskala Generalni konzulat Republike Slovenije v Münchnu. Sprejela jo je glavna soorganizatorka gostovanja gospa Dragica Urtelj, generalna konzulka Republike Slovenije v Münchnu, z osebjem generalnega konzulata. Generalna konzulka je ministrico seznanila s trenutnim stanjem v slovenski skupnosti in izpostavila poglobljena vsebinska vprašanja oziroma težave. Na generalnem konzulatu se je ministrica sestala tudi s predstavniki slovenskega društva GERIS Nürnberg ter Slovenskega kulturnega društva Lipa München in se seznanila z zgodovino, trenutnim stanjem in načrti društev. Izstopa način delovanja in načrti društva iz Nürnberga, o čemer več v nadaljevanju.

Ministrica je istega dne nadaljevala pot v Augsburg, kjer se je na vrtu slovenske restavracije srečala s predstavniki Slovenskega kulturnega in športnega društva Drava Augsburg, Slovenskega kulturnega in prosvetnega društva Lastovka Ingolstadt, Slovenskega kulturno športnega društva Slovenija Ulm, učiteljem dopolnilnega pouka slovenščine Velimirjem Brunskim in slovenskim župnikom Romanom Kutinom. Valerija Perša, vodja Koordinacije slovenskih društev v južni Nemčiji in predstavnica v Svetu Vlade RS za Slovence po svetu, se je opravičila. Ob zaključku srečanja je ministrica Folklorni skupini SKŠD Drava Augsburg podelila priznanje urada ob 40-letnici delovanja.

V nedeljo, 20. 9., je ministrica dr. Helena Jaklitsch nadaljevala pot do Sindelfingna, kraja v bližini Stuttgarta, kjer se je srečala s predstavniki društva Slovenski muzikantje Sindelfingen in Slovenskega kulturnega društva Triglav Sindelfingen. Obisk se je nadaljeval v Stuttgartu, kjer je obiskala prenovljene društvene prostore Slovenskega kulturno umetniškega društva Triglav Stuttgart. Tam se je srečala še s predstavnicama Slovenskega kulturno umetniškega društva Triglav Reutlingen, navzoča pa je bila tudi učiteljica slovenskega dopolnilnega pouka ddr. Mira Delavec Touhami. Kulturno umetniškemu društvu Slovenski muzikantje Sindelfingen je ministrica podelila priznanje urada ob 30. obletnici, SKUD Triglav pa ob 50-letnici delovanja.

Na delovnem kosilu z msgr. Janezom Pucijem, župnikom v Münchnu in vodjo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov in pastoralnih delavcev, se je ministrica seznanila z razsežnostmi in učinki pandemije na slovensko skupnost. V nadaljevanju je obiskala prostore Slovenske katoliške misije v Stuttgartu, kjer se je srečala z vodjo misije, slovenskim izseljenskim duhovnikom Alešem Kalamarjem, s predstavniki Kulturnega društva Slovenija Stuttgart ter Slovenskega kulturno prosvetnega društva Mura Bönnigheim. Slednjemu je podelila priznanje urada ob 40. obletnici delovanja. Gostovanje pri slovenski skupnosti se je zaključilo s slovensko mašo, po kateri je ministrica katoliški misiji podelila priznanje ob 60-letnici delovanja.

Iz pogovorov med obiskom je mogoče izpostaviti nekaj nosilnih tem.

1. Davčno rezidentstvo in zavarovanje za nego

Med najbolj perečimi vprašanji, s katerimi se srečujejo v slovenski skupnosti in posledično na slovenskih diplomatskih predstavništvih, je problematika dvojnega obdavčevanja v povezavi z davčnim rezidentstvom. Slednje je namreč vezano na stalno bivališče, zato se v izogib dvakratnemu plačevanju

davkov mnogi Slovenci v Nemčiji odločajo za odjavo stalnega bivališča v Sloveniji in s tem prerežejo pomembno, za mnoge še edino obliko vezi z matično domovino. K temu pogosto botruje tudi to, da so mnogi - ob nemalokrat že precej načetem znanju slovenščine - nevešči izpolnjevanja zapletenih obrazcev, postopki so vezani na kratke roke, na Finančno upravo pa se ne upajo obrniti z vprašanji, saj se v naprej bojijo morebitnih sankcij. Generalni konzulat meni, da bi morala rojakom v tujini pri urejanju davčnega rezidentstva pomagati posebna davčna ekipa, ki bo senzibilizirana na specifičnost Slovencev v izseljenstvu, ki so navsezadnje posebna ustavna kategorija in bi jim morala država pomagati.

Ena od podobnih tem je plačevanje zavarovanja za nego, ki se v Nemčiji vplačuje od leta 1995. Če se ob selitvi v Slovenijo stranka v treh mesecih ne izjasni, da bi s plačevanjem v ta sklad v Nemčiji želela nadaljevati, ji v primeru obnemoglosti propade pravica do koriščenja sredstev iz sklada. S tem večina rojakov ni seznanjena.

2. Kulturni projekti

V leta 2016 nastalo novo slovensko društvo GERIS Nürnberg so včlanjeni večinoma novi priseljenci, strokovnjaki z različnih področij, študentje idr., ki živijo tudi v drugih bližnjih krajih. Pred kratkim so prevzeli botrstvo nad dvema starima opuščenima vinskima trtama ob grajskem obzidju, povezali so se tudi z Mariborom in se dogovarjajo o prevzemu cepiča znamenite stare mariborske trte. Prav preko tega projekta so vzbudili pozornost pri mestnih oblasteh. Mesto Nürnberg je sicer resen kandidat za evropsko prestolnico kulture (EPK) leta 2025, ko bo ena od kulturnih prestolnic tudi eno od slovenskih mest. Podpredsednik društva Urban Erjavec je član mestnega odbora za EPK in že za prihodnje leto načrtujejo prvo razstavo Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov v Nürnbergu, nato pa bi se razstave in tudi likovne kolonije izmenjavale tako, da bi nemški umetniki ustvarjali in razstavljali v Sloveniji in obratno. Načrtujejo tudi skupni projekt s skupino En knap, društvom aleksandrink in »staro trto«. Ker bo prihodnje leto Slovenija evropska prestolnica kulinarike, je med pogovorom prišlo do zamisli, da bi v slovenski restavraciji v Nürnbergu in v drugih restavracijah pripravili dneve slovenske kuhinje z enim od slovenskih kuharskih zvezdnikov z Michelinovo zvezdico.

Društvo Slovenski muzikantje Sindelfingen je v sodelovanju s Slovenskim kulturnim društvom Triglav Sindelfingen in generalnim konzulatom Republike Slovenije München ob slovenskem kulturnem prazniku pripravilo projekcijo slovenskega filma z nemškimi podnapisi. Projekcije na privlačni lokaciji v središču mesta so se udeležili številni rojaki iz vseh štirih društev na tem območju ter njihovi nemški prijatelji. Ministrica se je v pogovoru zavzela, da bi bilo potrebno ta dober projekt v prihodnje še nagraditi z uvedbo predvajanja cikla, morda »abonmaja« slovenskega filma, saj bi to lahko postal nov način (tudi fizičnega) združevanja pripadnikov različnih generacij in skupin Slovencev v tem delu Nemčije ter obenem promocije slovenskega filma med nemškim občinstvom. Za izvedbo takega projekta na tem in/ali drugih območjih v Nemčiji bo ključnega pomena dobro sodelovanje med slovenskimi ustanovami v Nemčiji, slovenskimi diplomatskimi predstavništvi (veleposlaništvo, generalni konzulat, častni konzuli) in Filmskim skladom Republike Slovenije.

3. Poučevanje slovenskega jezika

Šest napoteni učitelji slovenskega jezika v Nemčiji igra pomembno vlogo pri ohranjanju slovenskega jezika v tej državi, učinki njihovega delovanja pa se kažejo tudi na drugih področjih. Pouk namreč združuje tudi starše in druge sorodnike ter prijatelje, različnih šolske prireditve se vedno udeležuje veliko število slovenskih rojakov in so med najbolj obiskanimi dogodki v slovenski skupnosti. Dva od treh učiteljev, ki poučujejo razmeroma blizu krajev tokratnega obiska ministrice dr. Jaklitsch, sta se pridružila srečanjem skupnosti z njo.

Velimir Brunski na širšem območju Münchna, Ingolstadta, Augsburga in še nekaterih krajev kot napoteni učitelj poučuje že 14 let. Ima okoli 90 učencev različnih starostnih kategorij v devetih krajih. Poudarja, da se število učencev povečuje, predvsem na račun večjega zanimanja med odraslimi, potomci izseljencev iz Slovenije, ki bi si ponovno želeli vzpostaviti stik s Slovenijo. Med najmlajšimi pa je veliko otrok novih priseljencev ter tistih iz narodno mešanih zakonov. Ddr. Mira Delavec Touhami poučuje slovenščino v devetih oddelkih v osmih krajih na območju mest Wittnau, Schwenningen, Worms, Karlsruhe, Dutttemberg, Pfullingen, Reutlingen in Mannheim. Ima med 105 in 116 učencev vseh starosti. V kratkem bo pričela s poukom v živo - ta sicer poteka večinoma v prostorih nemških katoliških župnij. V času korone je poskrbela, da je pouk slovenščine potekal nemoteno, ob pomoči Zooma, Skypa in drugih spletnih orodij. Učiteljica je izrazila zadovoljstvo in presenečenje nad pozitivnim odzivom in zavzetostjo učencev v času poučevanja na daljavo. Tudi sicer kaže ddr. Delavec Touhami veliko proaktivnost, je avtorica različnih publikacij idr. Pouk slovenskega jezika s kar tremi manjšimi skupinami otrok sicer gostijo tudi na Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Münchnu.

4. Vplivi pandemije virusa Covid-19 in manjšanje članstva v društvih

Zaradi epidemioloških omejitev so vsa slovenska društva v Nemčiji v preteklih mesecih svoje dejavnosti skoraj v popolnosti ustavila in odpovedanih ali prestavljenih je bila vrsta načrtovanih projektov oziroma dejavnosti. Tako so odpadle najpomembnejše prireditve kot folkloriada, srečanje koordinacije slovenskih društev, katoliških misij in učiteljev slovenščine, pa tudi folklorni seminar. Društva ugotavljajo, da se že tako marsikje problematično, razredčeno sodelovanje rojakov zavoljo fizične odsotnosti še poslabšuje. Bojijo se, da se veliko rojakov po dolgi odsotnosti ne bo več vrnilo k društvom, kar lahko pri nekaterih zavoljo njihove zdesetkanosti lahko pomeni tudi konec organiziranega delovanja.

Msgr. Janez Pucelj, župnik v Münchnu in vodja Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov in pastoralnih delavcev, je orisal izjemno stroge epidemiološke ukrepe v zvezi z opravljanjem bogoslužja, opozoril pa je tudi na to, da je pandemija tudi med slovenskimi rojaki, predvsem starejšimi, povzročila veliko osebnih, duševnih stisk. Na podobno problematiko je, sicer pretežno nevezano na pandemijo, opozoril tudi slovenski duhovnik Aleš Kalamar (Stuttgart). Obiskuje namreč veliko rojakov, ki se žal nahajajo v psihiatrični bolnišnici v Tübingenu. Gre večinoma za posledice prekomernega dela, alkoholizma, odvisnost od igranja na srečo, zasvojenosti z mamili idr. Zelo veliko je tudi osamljenih v domovih za ostarele, ki so ostali praktično brez svojcev.

Še večjo težavo predstavlja staranje in upadanje članstva v večini slovenskih društev – pandemija je ta proces predvsem pri društvih s starejšim članstvom še pospešila. Potomci izseljencev ter pred kratkim priseljeni iz Slovenije z društvi v veliki večini ne sodelujejo. Marsikje so sicer vodstvo društev že prevzeli pripadniki druge generacije izseljencev, vendar jim velika večina vrstnikov ne sledi. Sodelovanja z na novo priseljenimi rojaki je bistveno manj, kot bi si želeli, saj je Slovenija blizu in mnogi med njimi se za konec tedna odpravijo domov, torej jih ni na slovenskih dogodkih. V vsebinskem smislu pa se dogaja, da se pogledi na načine ohranjanja slovenstva razlikujejo celo med potomci izseljencev in novopriseljenimi.

Obisk ministrice in podelitev priznanj – kljub temu, da so morala vsa društva praznovanja obletnic odpovedati oziroma prestaviti na prihodnje leto – sta bila zaradi vsega naštetega sprejeta izjemno pozitivno, saj so predstavniki slovenskih ustanov to razumeli kot simbolno dejanje moralne podpore in spodbudo za nadaljnje delovanje navkljub težkim razmeram.

